

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTAUUDISTUS SUUNNITTELUN, LIIKENTEN JA YMPÄRISTÖN ALATYÖRYHMÄ

Aika: Tiistai 27.3.2018 klo 09.05–11.13
Paikka: Varsinais-Suomen liitto, nh. Tammi (1. krs.)

Läsnä:	Heikki Saarento (pj.)	Varsinais-Suomen liitto
	Matti Vehviläinen (2. vpj.)	Varsinais-Suomen ELY-keskus
	Anna-Leena Seppälä	Varsinais-Suomen ELY-keskus
	Merja Haliseva-Soila	Varsinais-Suomen ELY-keskus
	Mirja Koskinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus
	Olli Mattila	Varsinais-Suomen ELY-keskus
	Kaisa Äijö	Varsinais-Suomen liitto
	Aleksis Klap	Varsinais-Suomen liitto
	Lasse Nurmi	Varsinais-Suomen liitto
	Riikka Leskinen	Varsinais-Suomen liitto/Valonia
	Petri Pihlavisto	Varsinais-Suomen liitto, maakuntauudistus
	Erika Mäkeläinen (siht.)	Varsinais-Suomen liitto
	Mika Raula	Laitilan kaupunki
	Carl-Sture Österman	Paraisten kaupunki
	Olli-Pekka Hannu	Pöytyän kunta
	Jarmo Heimo (klo 09.16 -)	Salon kaupunki

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja työryhmän järjestäytyminen

Päätös: Todettiin läsnäolijat ja kirjattiin ylös muutokset alatyöryhmän kokoonpanossa. Puheenjohtajana jatkossa toimii Heikki Saarento ja 1. varapuheenjohtajana Risto Timonen. Olli Mattila Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta lisätään jäseneksi. Muutoin työryhmä jatkaa entisen kokoonpanonsa mukaisesti.

Merkittiin tiedoksi, että muutosorganisaatiossa SLYn teema-alan asiantuntijana huhtikuusta lähtien aloittaa maakunta-arkkitehti Kaisa Äijö.

2. SLY:n alatyöryhmän projektisuunnitelma: maakunnan toimintojen kehittäminen

Päätös: Käytiin läpi katsaus teemaryhmien työskentelyn tilanneesta maakunnan toiminnan kehittämisen osalta. Tiedot viety projektisuunnitelmaan teemaryhmien alustusten perusteella.

Maantielain valmistelu:

2. vpj. Matti Vehviläinen esitteli alatyöryhmälle maantielain valmistelun tilannetta. Lain eduskuntakäsittely on huhtikuun puolessa välissä ja hyväksyminen edessä kesällä. Esitys lisätään muistion liitteeksi.

3. SLY:n alatyöryhmän projektisuunnitelma: Maakuntaudistuksen alatyöryhmien väliset synergiat

Päätös: Maaliskuun alussa alatyöryhmän toimesta järjestettiin maakuntaudistuksen teematyöpaja, jossa koottiin yhteen eri alatyöryhmien jäsenten avustuksella työryhmien välisiä synergioita ja läpileikkaavia teemoja.

Käytiin läpi työpajassa esille nousseita näkemyksiä ja synergiapohdintoja. Teemoittaiset yhteenvedot lisätään muistion liitteeksi.

Hiilineutraalius

Työpajassa todettiin, että teema koskee kaikkia, johtuu kaikesta ihmistoiminnasta ja vaikuttaa kaikkeen toimintaan. Kulkee vahvasti käsi kädessä kiertotalouden kanssa. Esiin nousi epäily valmistautumisen riittävydestä. Nykytilassa koetaan olevan kohtalaisesti perustietoa, ratkaisuvalmiutta ja ymmärrystä teeman kilpailu- ja vetovoimatekijyydestä.

Hiilineutraaliustavoitteiden tulee näkyä maakuntastrategiassa korkealla. Maakunnassa ja sen toimialoilla tarvitaan keinoja tavoitteen edistämiseksi, kuten rahoitusvälineiden tehokasta käyttöä, ristiriitaisten tekijöiden karsimista, hankintojen merkityksen ymmärtämistä, oikeanlaisia kaavoitusratkaisuja, maakunnallisen joukkoliikenteen kehittämistä ja rohkeutta uudelaasiin, myös vaativiin ratkaisuihin. Kasvihuonepäästöt ja tieliikenne tunnistettiin suurina ongelmina. Maakunta voi omalta osaltaan vaikuttaa, esimerkiksi joukkoliikenteen, sote-kuljetusten ja liikennesuunnittelun kautta.

Teeman osalta alatyöryhmässä keskusteluun nousi maakuntien mahdollinen yhteinen aloite, jossa kehitettäisiin sovellus ajatuksena yhdistää haja-asutusalueiden liikkumistarpeet, sotekuljetukset jne. Sitra on ilmoittanut halukkuutensa osallistua ko. hankkeeseen.

Kiertotalous, jätehuolto, luonnonvarat ja -arvot

Tarvitaan vahva strateginen tahtotila teeman osalta, sillä se koskettaa kaikkea tekemistä, ohjaa toimintaa maakunnan sisällä ja viestii samalla tavoitetilaa kaikille toimijoille. Teema tulisi saada jalkautumaan toimintaan esimerkiksi hankintojen, ohjeistusten ja uusien palvelujen kautta. Tärkeää on toimia esimerkiksi muille, tukea tutkimusta ja koulutusta sekä tunnistaa teema kilpailutekijänä. Läpileikkaavina tavoitteina koko maakunnalle olisi tähdätä muovittomuuteen, paperittomuuteen, ravinneneutraaliuteen ja päästöttömyyteen. Hyödyllistä olisi korvamerkitä selkeästi, kuka tekee ja mitä.

Petri Pihlavisto toi keskustelussa esille maakuntaudistuksen hallintotyöryhmän (hankintatyöryhmä tämän alla). Hyvä yhteistyö teeman osalta ko. ryhmään on tärkeää. Korjausrakentaminen/kiinteistöpuoli olisi hyvä ottaa huomioon, sillä yli 900 kiinteistöä on siirtymässä uudistuksessa maakuntaan. TE-palveluissa voisi näitä teemoja työllistämispalveluissa/muutokoulutuksessa hyödyntää. Myös terveydenhuoltoala on suuri ympäristövaikuttaja.

Aluerakenne- ja liikennejärjestelmätyö

Maakunta tunnistettiin isojen teemojen fokusijana, viestijänä, palvelevana asiantuntijana ja yhteisen ymmärryksen edistäjänä. Työpajassa nähtiin lyhyemmän tähtäimen toimenpiteiden linjaukset osana

isompaa kuvaa. Kytkeäntöjä kirjattiin muun muassa kasvupalvelujen, maaseutuasioiden, ympäristöterveyden, luonnon/virkistystyksen, kuntasektorin ja soten kautta. Maakunnan rooli nähtiin kehittäväenä, edistäväenä, ohjaavana, neuvovana sekä valvovana.

Strategiatasolla työpajassa esiin nousi eri teema-aloittain muun muassa työssäkäyntialueiden toimivuus, työvoiman liikkuvuus, yhdyskuntarakenteen tehokkuus, liikenneverkon kehittäminen, edistämistehtävien vaikuttavuus, ekologisten yhteyksien turvaaminen, roolien selkiyttäminen sekä toimintaympäristön ekologisuus, viihtyisyys ja turvallisuus.

Siirryttäessä strategiatasolta toiminnallisempaan tasoon, ylös kirjattiin työssäkäyntialueiden suunnittelun tärkeys, liikkumisen edellytykset maaseudun kehittymisen näkökulmasta, lausuntonenettely kehittäminen, tärkeys saada ympäristötieto käyttöön kaikilla suunnittelun tasoilla, yhteistyön jatkuvuuden turvaaminen ja maakunnallisen joukkoliikenteen/sotekuljetusten synergioiden huomioiminen.

Maakuntastrategia ja siihen liittyvä muu strategia- ja ohjelmatyö

Työpajassa listattiin laajasti maakuntastrategian kytkeäntöjä maakunnan eri tehtäväaloihin ja pohdittiin, mitä kaikkea kehittäminen ja edistäminen tarkoittaa. Nämä ovat isoja kysymyksiä, jotka liittyvät moneen kokonaisuuteen, kuten miten maakunta on mukana kansainvälisenä toimijana, hankkeissa jne. Strategia ohjaa kaikkea suunnittelua. Sisäisten ristiriitojen tunnistaminen on olennaista.

Kytkeäntöistä ylös kirjattiin ympäristötiedon osalta muun muassa yhteiset tietojärjestelmät, sähköiset palvelut, ennakointi, avoin data ja tietoverkot. Viestinnän osalta tietoisuus, ymmärrys, vastuullisuus, resurssointi ja hankinnat. Hyvinvointipalveluiden ja ympäristöterveyden osalta synergioina tunnistettiin esimerkiksi työvoima- ja sosiaalipalvelut, kotoutuminen, pelastuspalvelut ja varautuminen sekä alue- ja yhdyskuntarakenteen vaikutus hyvinvointiin ja liikenneterveys. Elinvoimapaalvelut, aluerakenne, liikennejärjestelmä ja tieto muodostavat vetovoimaa edistävän toiminnallisen suunnittelukokonaisuuden.

Ympäristötieto

Ympäristötietoa tarvitaan laajalti päätöksenteon tueksi. Tietoa hyödynnetään esimerkiksi maatalouden ympäristötyöissä, EAKR-rahoituksen hiilineutraalisuusvaatimuksissa, rakentamispäätösten ympäristövaikutuksissa sekä maankäytön suunnittelussa. Ympäristötieto on osa yhteiskunnallista toimintaa ja viestinnän kautta ympäristötietoisuuden näkyvyyttä on mahdollista lisätä. Mikäli tässä onnistutaan, saadaan tietoa laajasti hyödynnettyä ympäristökasvatuksen, järjestöjen ja yritysten kautta.

Ympäristötiedolla on suora yhteys ihmisten hyvinvointiin ja sillä on merkittävä rooli terveellisen elinympäristön osana. Se voi helpottaa ympäristökohteiden löytämistä ja niiden hyödyntämistä. Rooli sote-uudistuksessa on merkittävä, nähtävissä on suuri synergia potentiaali ympäristö ja sote-sektorien tuomisella samaan organisaatioon. Pelastustoimessa tarvitaan ympäristötietoa esimerkiksi pohjavesialueista, luonnonsuojelualueista, vesistöistä ja riskiympäristöistä. Maakuntastrategiassa ympäristön ennakoititiedolla on suuri merkitys. Liikenteen osalta ylös kirjattiin esimerkiksi liikennemäärän kehitys, kulkutapaosuudet ja MAAS-palvelut osana ympäristötietoa. Tietojärjestelmien rooli ympäristötiedon osalta on tärkeää, tieto on saatava kaikkien hyödynnettäväksi. Yhteinen tietoa alusta tarvitaan.

Keskustelun yhteydessä merkittiin tiedoksi Varsinais-Suomen liiton ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteinen ”Maakunnat ympäristötiedon tuottajina ja käyttäjinä” -hanke, jossa muun muassa kuvataan missä maakunnan tehtävissä ympäristötietoa tarvitaan ja miten sitä hyödynnetään sekä kartoitetaan ja kuvataan. Hanke käynnistyy huhtikuun alussa.

Vesiasiat

Työpajassa keskusteltiin laajasti veden roolista. Vesi liittyy kaikkeen ihmistoimintaan ja monet teemat ovat läpileikkaavia. Vesi on monen aineen (myös haitallisen) sijoituspaikka. Niukkoihin pohjavesialueisiin tulee kiinnittää huomiota. Kirjattiin veteen liittyviä aihealueita, kuten vesihuollon osalta puhdas jätevesi, pohjavedet, huoltovarmuus ja seuranta/edistäminen. Kalatalouden osalta kalastus, kalankasvatus ja verkostoituminen. Virkistysteemasta tunnistettiin turismi, hyvinvointi ja liikkuminen. Liikenteen osalta sillat, lautat ja meriklusteri ja ympäristöterveyden osalta seuranta ja huoltovarmuus. Kaavoituksen osalta taas merialuesuunnittelu ja tulvasuojelu.

Edistämistoimenpiteinä työpajassa kirjattiin sininen kasvu, vesitekniikat, turismi, koulutus, yhteistyö, rahoitus ja ympäristöhoidon kytkeminen elinkeinoihin ja elinvoiman ylläpitoon.

Yhteenveto

Merkittään työpajassa käydyt keskustelut tiedoksi ja käytetään apuna jatkovalmistelussa. Jatketaan edelleen yhteistyötä muiden alatyöryhmien kanssa ja täydennetään nyt löydettyjä synergioita. Järjestetään mahdollisesti uusi teematyöpaja, jossa laajempi osallistujajoukko.

4. Mahdolliset muut asiat

Päätös: Petri Pihlavisto esitteli alatyöryhmälle poliittisen ohjausryhmän hyväksymät maakunnan konsernirakenteen periaatteet. Lisätään Yammeriin.

5. Kokousaikataulu ja jatkotoimenpiteet

Päätös: Huhtikuun kokoukselle haetaan aika Doodle-kyselyn avulla. Kokouksen aiheina osaaminen ja voimavarat (teemaryhmät), yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa (alustavasti SLY-puheenjohtajat) ja SLY-tehtävien järjestäminen (alustavasti SLY-puheenjohtajat).

Valmistelussa siirrytään nykytilan kuvauksesta tavoitetilään. Hyödynnetään alatyöryhmän valmistelussa aiemmin käytettyä excel-matriisia ja päivitetään henkilötyövuodet. Ohjeistus sekä päivitetty excel lisätään Yammeriin.

6. Kokouksen päättäminen

Päätös: Puheenjohtaja Heikki Saarento päätti kokouksen klo 11.13.

Lisätietoja: sihteerin Erika Mäkeläinen, puh. 0400 600 288, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi